

Давиденко І.В.

к.е.н., доцент

Одеській національний економічний університет (Україна)

Уханова І.О.

к.е.н., доцент

Одеській національний економічний університет (Україна)

ДИНАМІКА ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО РИНКУ ТУРИЗМУ: ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Індустрія туризму має першочергове значення для країни, оскільки вона використовує велику кількість населення та робить значний внесок у валовий внутрішній продукт країни. Тому цей сектор є одним із найважливіших у світовій економіці, на який до COVID-19 припадало 10% світового ВВП і понад 320 мільйонів робочих місць у всьому світі. Якщо у 1950 році лише 25 мільйонів людей здійснили закордонні поїздки, то у 2019 ця кількість сягнула приблизно 1,5 мільярда, а сектор туризму виріс до настільки розмірів, щоб зазнати суттєвого впливу та руйнівних наслідків для економік країн світу через вплив глобальної пандемії [1]. Кількість міжнародних туристів зростала щороку, тому було спрогнозовано зростання на 4% у 2020 році [2], незважаючи на невизначеність через Brexit, крах Thomas Cook, геополітичну та соціальну напруженість, глобальне економічне уповільнення у 2019 році, у порівнянні з винятково швидкими темпами 2017 і 2018 років.

До пандемії COVID-19 багато країн вважали туризм галуззю, що розвивається, і формує все більш значущий внесок у ВВП. Уряди намагалися спрямувати більше інвестицій у туристичний сектор, обґрунтовуючи це тим, що у сучасній економіці він перебуває у тісному взаємозв'язку з багатьма секторами та створює потрібні витрати: прямі, непрямі та індуковані [3].

Ризик пандемії, рівень вакцинації, інфляція, міркування ділових мандрівників і повернення обсягів поїздок стало головними ризиками міжнародного туризму у 2021 році. Через пандемію уряди оголосили карантинні заходи та ввели обмеження на подорожі, що зупинило індустрію туризму. Оскільки багато країн запровадили обмеження на подорожі, щоб стримати поширення вірусу, внутрішні та міжнародні подорожі значно скоротилися на початку 2020 року. Фінансові наслідки пандемії проявилися пізніше того ж року, коли загальні витрати на подорожі та туризм у всьому світі зменшилися більш ніж вдвічі між 2019 та 2020 роками, зменшившись з понад 5 трильйонів доларів США до 2,44 трильйона доларів США [4].

Тенденції міжнародних прибуттів у 2019-2023 роках продемонстровані у таблиці 1.

Можна відзначити, що падіння у -72.2% зафіксовано за результатами 2020 року, позитивний тренд на відновлення (109.9%) намітився у 2021 році.

Таблиця 1

Кількість та зміна міжнародних туристичних прибуттів, 2019-2023 рр.

Рік	Кількість міжнародних туристичних прибуттів (у млн)	Річна відсоткова зміна (у %)
2019	1,462.27	3.5
2020	406.56	-72.2
2021	457.51	12.5
2022	960.19	109.9
2023	1,285.66	33.9

Джерело: складено за [2]

Туризм включає в себе багато галузей, включаючи транспорт, розміщення, харчування та напої тощо. Усі ці галузі певним чином постраждали від пандемії. Наприклад, рівень заповнюваності готелів у Європі впав лише до 11%, кількість відвідувачів ресторанів у всьому світі впала на 100% порівняно з 2019 роком.

Втрата робочих місць у сфері подорожей і туризму через пандемію COVID-19 у всьому світі з 2020 по 2022 рік за регіонами представлена на рис. 1.

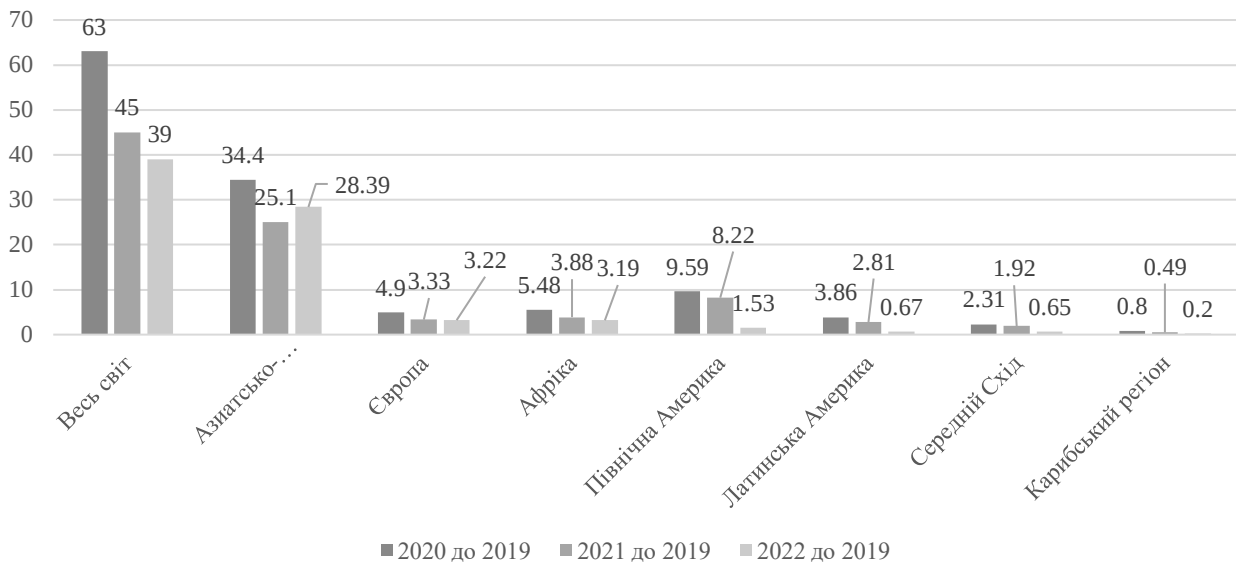

Рис. 1. COVID-19: втрата робочих місць у сфері подорожей і туризму в усьому світі 2020-2022, за регіонами

Джерело: складено за [5]

За оцінками, через вплив пандемії COVID-19 світовий ринок подорожей і туризму втратив приблизно 63 млн. робочих місць у 2020 році. Незважаючи на те, що цей сценарій значно покращився у 2022 році, сектор усе ще повідомляв про зменшення робочих місць на 39 млн. у всьому світі порівняно з 2019 роком. Загалом в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні зафіксовано найбільшу втрату робочих місць через пандемію COVID-19, у 2022 році в порівнянні з 2019 роком - приблизно на 28 млн. робочих місць.

Після закінчення пандемії COVID-19 індустрія гостинності та туризму в усьому світі поступово відновлюється. 2023 рік приніс перспективи для розвитку даного сектора. На даний момент світовий ринок гостинності зріс з 4390,59 мільярдів доларів США у 2022 році до 4699,57 мільярдів доларів США, а середній річний темп зростання (CAGR) становить 7%, і очікується, що він продовжуватиме зростати. У другому кварталі 2023 року Міжнародна асоціація повітряного транспорту (IATA) підрахувала,

що світове авіасполучення досягло 96,1%, що свідчить про відновлення порівняно з періодом пандемії. Внесок міжнародного туризму досяг 95% від показників 2019 року у 2023 році [2].

У сфері туризму низка різноманітних подій призвела до змін у поведінці споживачів і бізнес-процесах, спричинила появу нових тенденцій у туризмі. Однією з цих подій стала зміна способів використання технологій, особливо щодо штучного інтелекту, що призвело до збільшення впровадження робототехніки та технологій штучного інтелекту в готелях. Це також призвело до змін у поведінці клієнтів завдяки поширенню голосового керування та голосового пошуку.

В цілому головні тенденції індустрії світового туризму після пандемії COVID-19 можна визначити наступним чином [6; 7; 8]:

- Відпочинок: під час COVID-19 мільйони працівників були змушені працювати віддалено або за гібридною моделлю, коли пандемія закінчилася повертаються подорожі для відпочинку, які поєднують ділові поїздки з відпусткою.

- Персоналізація: підприємства гостинності та туризм, яке пропонує умови для подорожей, адаптовані до потреб клієнтів, мають більше шансів задовольнити клієнтів, що призведе до повторних покупок або відвідувань.

- Активний екотуризм: поєднує в собі подорожі із залученістю до заходів із збереження або підтримки місцевого навколишнього середовища.

- Оздоровчі подорожі: пандемія спонукала людей бути більш обізнаними про своє фізичне та психічне здоров'я, що призвело до зростання оздоровчих подорожей.

- Staycation: тренд staycation передбачає проведення відпустки в рідній країні. Одним із поширених видів діяльності є одноденні поїздки, щоб дослідити місцеві визначні пам'ятки. За даними the HospitalityNet, 36% людей серед найкращих мандрівників намагаються здійснити подорож до місць своїх предків. Forbeshas повідомив, що 50% американців, 89% індіанців і 69% французів відвідали принаймні одну країну з місць їхньої спадщини.

- Трансформаційна подорож: має на меті створити різницю в житті як себе, так і інших, залучаючись до важливих заходів, які додають мети подорожі (волонтерські поїздки, ретрити для учнівства тощо).

- Tech-Empowered Travel: очікується, що технологічні інновації продовжуватимуть полегшувати подорожі в майбутньому, включаючи мобільні додатки, автоматизацію, NFC і цифрові платежі.

- Отримання досвіду: тенденція зосереджена на забезпеченні емоційного зв'язку з культурами та природою через унікальні подорожі та автентичні зустрічі.

- Довші поїздки: очікується, що середня тривалість поїздок збільшиться, що призведе до тенденції «довших поїздок», яка, за прогнозами, продовжить зростати через наявність багатьох можливостей роботи з дому.

- Сталий туризм: більше мандрівників і підприємств гостинності дізналися про екологічну кризу, що стимулювало розвиток екологічно чистих готелів та екологічно чистих подорожей.

- Індивідуальні подорожі: сольні мандрівки набувають популярності, наприклад, в Instagram з'явилося 8,2 мільйона публікацій із хештегом #solotravel.

Таким чином, на майбутнє міжнародного туризму впливатимуть соціальні, економічні, політичні, екологічні та технологічні зміни, які принесуть нові виклики, загрози та можливості.

Список використаних джерел

1. Behsudi A. Tourism-dependent economies are among those harmed the most by the pandemic. IMF, 2020 URI: <https://www.imf.org/en/Publications/fandd/issues/2020/12/impact-of-the-pandemic-on-tourism-behsudi> (дата звернення: 27.05.2024).
2. UNWTO. International tourism growth continues to outpace the global economy. 2022. URI: <https://www.unwto.org/international-tourism-growth-continues-to-outpace-the-economy> (дата звернення: 27.05.2024).
3. Davtyan A., Dy D. & Dolma Y. Impact of covid-19 on tourist spending behavior in Thailand. The EUrASEANs: journal on global socio-economic dynamics. 2023. 1(38). 74-89. URI: <https://euraseans.com/index.php/journal/article/view/436> (дата звернення: 28.05.2024).
4. Crossley E. Ecological grief generates desire for environmental healing in tourism after COVID-19. Tourism Geographies. 2022(3). 536-546. URI: <https://www.tandfonline.com/doi/citedby/10.1080/14616688.2020.1759133?scroll=top&needAccess=true> (дата звернення: 28.05.2024).
5. Statista 2023. Coronavirus: impact on the tourism industry worldwide - statistics & facts URI: <https://www.statista.com/topics/6224/covid-19-impact-on-the-tourism-industry/#topicOverview> (дата звернення: 29.05.2024).
6. Howart J. Top travel industry trends (2023-2026). Exploding Topics. 2023. January 10. URI: <https://explodingtopics.com/blog/travel-industry-trends> (дата звернення: 29.05.2024).
7. Sharma S., Sharma A. Innovative strategies to tackle post-Covid-19 tourism: case of small tourism companies. Journal of Indian Business Research. 2022. 15(1). 92-109. URI: <https://www.econbiz.de/Record/innovative-strategies-to-tackle-post-covid-19-tourism-case-of-small-tourism-companies-sharma-swati/10014326467> (дата звернення: 29.05.2024).
8. ColorWhistle. Travel & Tourism Industry Trends. December 14. 2023. URI: <https://colorwhistle.com/travel-tourism-trends/> (дата звернення: 30.05.2024).